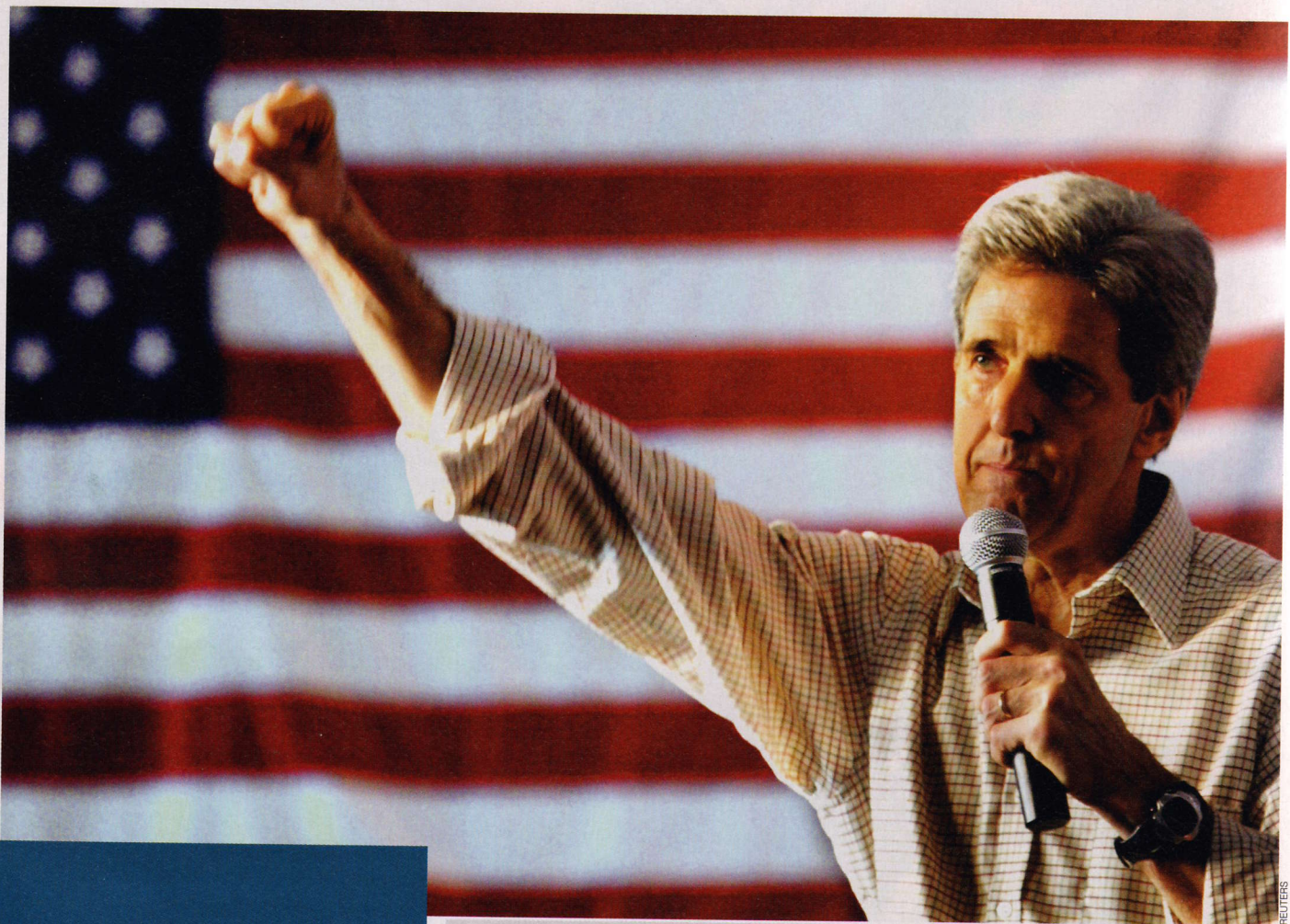

JFK for President

JOHN KERRY. Een klassieke Democraat met een degelijk maar saai imago.

Hij heeft geld zat en als oorlogsheld staat ook zijn patriottisme buiten kijf. Maar als John Kerry in het Witte Huis wil raken, moet hij leren even simpel te praten als George W. Bush.

Niet alleen in Irak is een regime-wissel noodzakelijk, ook in Amerika.' Met deze uitspraak leken de presidentiële ambities van Democratisch senator John Kerry te stranden voordat zijn campagne goed en wel was begonnen. In de patriotistische hoogtijdagen van de Amerikaanse opmars richting Bagdad viel de woordspeling in verkeerde aarde. Republikeinen trokken Kerry's vaderlandsliefde in twijfel. Een anonieme adviseur van president Bush ontviel dat 'Kerry op een Fransman lijkt'. 'De laatste keer dat John Kerry op een vergelijkbare hopeloze missie verkeerde, was in een legertenneue in de Vietnamese jungle', concludeerden de opiniepagina's.

Toen Kerry op 19 januari in de staat Iowa als winnaar het podium betrad van

de eerste Democratische voorverkiezing, vroegen vele commentatoren zich af of ze iets gemist hadden. Ook Kerry's vrouw, zijn dochters en een uitzinnige senator Edward Kennedy, keken vol ongelooft naar de jubelende aanhangers voor het podium. 'Comeback Kerry' had een boodschap voor president Bush: 'We're coming. You're going, and don't let the door hit you on the way out.' De als favoriet bestempelde Howard Dean joeg met zijn *I-have-a-scream*-toespraak vele twijfelende Democraten de stuipen op het lijf. Toen het verkiezingscircus in het zuiden van Amerika arriveerde, werd duidelijk dat de bumpersticker '*I dated Dean, but married Kerry*' het bij het rechte eind had. Op drie februari lagen zeven staten voor het grijpen. Kerry kwam in vijf als winnaar uit de bus en

lijkt nu hard op weg om de Democratische nominatie voor het presidentschap binnen te halen.

Duidelijk is dat het buitenlandse beleid, na jaren afwezigheid, weer een voorname rol in de Amerikaanse verkiezingsstrijd zal spelen. De Democratische partij is op zoek naar een kandidaat die de Republikeinen op dit terrein van republiek kan dienen. John Kerry heeft een troefkaart in handen; zijn militair verleden in Vietnam. George W. Bush, die de Vietnamoorlog bij de nationale garde in Texas uitzat, kan het patriotisme van deze onderscheiden marineofficier niet betwisten. 'Ik stap in de strijd met een achtergrond en ervaring die relevant zijn voor de tijden waarin we momenteel leven', pronkte Kerry in het veelbekeken tv-programma *Meet the Press*. Zijn ervaring in Vietnam vormt een waardevol vaccin tegen Republikeinse kritiek dat Democraten ongeloofwaardig zijn op het terrein van buitenlands beleid en defensie. Voeg aan zijn militaire onderscheidingen een rijzige gestalte, een imposante kop haar en een spraakmakende kin toe, en je hebt een sterke kandidaat voor het Witte Huis. Of toch niet?

Wie door het archief van John Kerry bladert, stuit op een verzameling grappen over zijn ego en uiterlijk; te groot, te zelfverzekerd en te rijk om onverschillig te laten. De *Washington Post* peilde zijn presidentiële kansen tijdens zijn eerste campagnedagen. 'Waarom heb ik intuïtief een hekel aan deze man', bleef de lezer bij. Als John Kerry neerbuigend praat, dan is dat niet alleen vanwege zijn indrukwekkende lengte, leek de boodschap.

ZILVEREN STER

Als ik in oktober zijn kantoor in het statige Capitool in Washington binnenloop, blijkt Kerry het land te doorkruisen, op zoek naar steun, geld en potentiële kiezers. Ik moet het doen met een blik op zijn kantoor: Chinees rode muren en rondom schilderijen met nautische tafereel uit de negentiende eeuw. Een kamer die verantwoordelijkheid en distinctie uitstraalt: een marmeren haard, lederen bank en comfortabele stoelen. Twee foto's springen in het oog. Een jonge Kerry poserend in militair tenue op de Vietnamese Mekong Delta lijkt in strijd met de foto waarop Kerry naast John Lennon staat, demonstrerend in New York tegen de oorlog in Vietnam.

John Forbes Kerry was 22 jaar oud toen hij in 1966 bij de marine aanmonsterde. Hij was net afgestudeerd aan de prestigieuze Yale Universiteit. Eenmaal in Vietnam kreeg Kerry het bevel over een schip dat Amerikaanse troepen over

de Mekong Delta vervoerde. Het kostte hem maar vier maanden om driemaal gewond te raken, waarna hij naar huis werd gestuurd. Daar wachtte een bronzen ster, een onderscheiding voor het redden van een luitenant die tijdens een vuurgevecht overboord was gevallen. Ook kreeg Kerry de zilveren ster opgespeld voor moedig gedrag. Tijdens een aanval op een positie langs de rivierbedding had hij een Vietcong-soldaat, die met een bazooka op de vlucht was geslagen, nagejaagd en gedood.

Vijf jaar later trad de Kerry van de andere foto op de voorgrond; de welbespraakte woordvoerder van veteranen tegen de oorlog in Vietnam. In 1971 organiseerde deze groep een dramatisch protest in Washington waarbij de onderscheiden veteranen hun medailles op de trappen van het Capitool gooiden. Kerry's getuigenissen voor de Senaat maakten hem een landelijke bekendheid. 'Hoe vraag je iemand als laatste te sterven voor een foute beslissing?' oerde hij voor de senatoren. Zijn carrière kwam in een stroomversnelling. Hij leek voorbestemd voor een eigen plek in de Senaat, maar in 1972 eindigde zijn campagne in een onverwachte nederlaag. Zijn roem bleek vergankelijk en Kerry zou uiteindelijk pas in 1985 zijn entree in Amerika's Eerste Kamer maken.

De komende weken zal blijken welke karakteristieken John Kerry zullen

DE LAATSTE KEER DAT EEN SENATOR DE PRESIDENTS- VERKIEZINGEN WON, WAS IN 1960.

definiëren in de strijd voor de Democratische kandidatuur en de sleutels van het Witte Huis. Aanhangers zien in Kerry een ervaren man die kan mepraten over een breed aantal onderwerpen. Een klassiek democraat; tegen de doodstraf (maar niet als het terrorisme betreft), voor het recht op abortus, voor beperkingen op wapenbezit, voor scherpere milieumaatregelen en tegen de belastingplannen van Bush. Tegenstanders zien een gladde, berekende politicus met een onbetafelijke ambitie. Zij wijzen op de jonge Kerry die zich graag met zijn initialen 'JFK' liet aanspreken en zijn idool Kennedy altijd na-aapte. Kerry liet de letter F van zijn verkiezingsstickers verwijderen, maar aan de grappen is nooit een einde gekomen.

In Republikeinse ogen is Kerry een man van veel woorden maar weinig daden. Iemand die zijn politieke agenda nooit uit het oog verliest. Niet voor niets bleek jaren later dat hij tijdens de bewuste anti-Vietnamdemonstratie zijn militaire strepen en niet zijn medailles op de trappen van het Capitool had gegooid. De medailles bleken van medeveteranen afkomstig te zijn. Zelfs in zijn tweede huwelijk ziet zijn oppositie een politieke zet. Het vermogen van de schatrijke weduwe Teresa Heinz — erfgename van het ketchupfortuin en naar schatting zeshonderd miljoen dollar waard — zou niet ongelegen komen in de onbetaalbare race voor het Witte Huis. Nonsens, volgens insiders in Washington. Teresa is niet de vrouw die een berekenend politicus aan zijn zijde wil hebben. Ze laat zich de mond niet snoeren. In de *Washington Post* gaf ze ooit een grillig beeld van hun huwelijk en bleef ze maar praten over haar voormalige man — John Heinz — die door een vliegtuigongeluk om het leven was gekomen. Ook liet ze weten dat vloeken een goede manier was om te ontspannen. Toen haar man schertsend als 'Fransman' bestempeld werd, beet zij bijdehand terug: 'Die adviseurs van Bush beheersen de Franse taal niet eens.' Voor alle zekerheid verkeerd er nu een voormalig CNN-journalist aan Teresa's zijde om haar voor mediavalkuilen te behoeden.

ACHILLESHIEL

De achilleshiel van John Kerry lijkt zijn persoonlijkheid. Hij straalt geen warmte uit, komt afstandelijk over en lijkt superserieus. Zijn wenkbrauwen, die als vraagtekens over zijn grijsblauwe ogen vallen, staan permanent in een zorgelijke stand. Tijdens televisieoptredens moet de kijker het meestal met een grijns of een spaarzaam lachje doen. Zijn staf voert daarom een fervent gevecht tegen zijn saaie imago. Iedereen weet onderhand dat Kerry skiet, windsurft, op een Harley-Davidson rijdt en zijn eigen campagnevliegtuigje bestuurt. Men kent de verhalen van de cowboy in Vietnam die de Doors, de Stones en Jimi Hendrix door de luidsprekers op zijn boot liet schallen voordat hij op patrouille ging. Zijn vrouw omschreef hem als een opgewonden stuk speelgoed. 'Waarom moet hij nu nog leren kitesurfen en gitaar spelen?' verzuchtte zij in *The New York Times*.

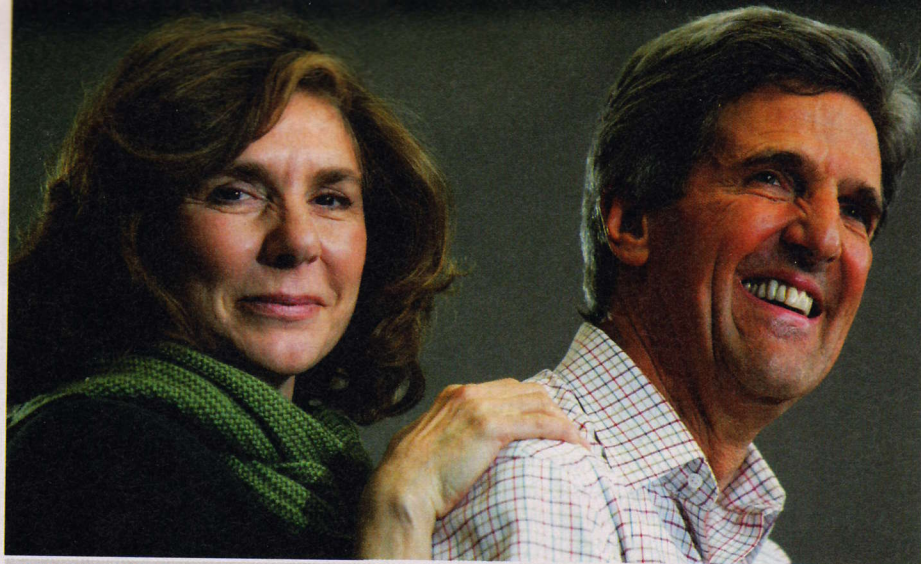
Dat Kerry een democraat uit de staat Massachusetts is, stemt ook niet tot optimisme. De laatste drie kandidaten uit zijn staat — Ted Kennedy, Paul Tsongas en Micheal Dukakis — hebben de voorkeur van het Witte Huis nooit gehaald. ▶

► Daar komt bij dat Kerry als senator een ingewijde in Washington is. Een stemmel dat bij de kiezers vaak negatieve associaties oproept. De laatste keer dat een senator de verkiezingen wist te winnen, was in 1960. Maar John F. Kennedy was een charmeur. Kerry's persoonlijkheid fluctueert tussen grijs en grijzer. Zijn voorkomen leent zich uitstekend voor een karikatuur van een hooghartige salondemocraat waar de Republikeinen, en de familie Bush in het bijzonder, de afgelopen jaren graag de draak mee staken.

Reden genoeg voor Kerry om zich te manifesteren op het terrein waar hij het beste thuis is: buitenlands beleid. Hij is een kosmopoliet die op jonge leeftijd kennismakte met de wereld buiten Amerika's grenzen: zoon van een Amerikaanse diplomaat die in Berlijn gestationeerd was en op elfjarige leeftijd naar een internaat in Zwitserland gestuurd. In de Senaat speelt hij al jaren een vooraanstaande rol in de commissie Buitenlandse Zaken.

In de aanloop naar de oorlog in Irak las een geïrriteerde Kerry president Bush de les. 'Hij [Bush] verwacht harde retoriek met hard beleid. De wereld is veel gecompliceerder dan de ideologen van Bush in gedachten hebben.' Kerry grapte dat er een goedkopere manier was om Irak op de knieën te krijgen: 'Stuur het economische team van Bush maar die kant op.'

Desondanks steunde Kerry de resolutie in de Senaat die Amerikaans optreden in Irak goedkeurde. Vervolgens bekritiseerde hij de president voor zijn fa-

SCHATRIJK. Kerry trouwde met Teresa Heinz, erfgename van het ketchupfortuin.

lende diplomatieke optreden. Hij voelde zich misleid door Bush die de steun van de Senaat 'niet had omgezet in de beloofde brede internationale coalitie'. Voor buitenstaanders bleef Kerry hopeeloos gemengde signalen over de oorlog afgeven. 'De onnozele heer Kerry' kopte de internetkrant *Slate*. 'Misleid' ondanks zijn positie in de Senaat en zijn bevoorrechte toegang tot informatie. 'Was Kerry ook al niet naïef richting Vietnam vertrokken om eenmaal in de jungle te concluderen dat ze hem bij de neus hadden genomen?'

TERESA'S GELD

Toch is Kerry geen bekeerde vredesduif. Hij stemde tegen de eerste Golfoorlog, maar was voor het sturen van troepen naar Bosnië, Kosovo, Panama, Somalië en Haïti. Kerry's buitenlands beleid lijkt gestoeld op spierballen multilateralisme: actieve en nauwe internationale betrokkenheid, minder pompeuze retoriek en meer geduldig diplomatiek overleg zodat incidenteel hard Amerikaans optreden aanvaardbaar wordt.

Wil Kerry de Democratische nominatie binnenhalen en in 2005 de verhuiswagens op de oprijlaan van het Witte Huis krijgen, dan zal hij de kiezer moeten aanspreken met een positieve visie op Amerika en zijn rol in de wereld. De ervaring leert dat Republikeins optimisme een lange rij klachten van Democraten altijd verslaat tijdens verkiezingen. Jonge kiezers, die de verkiezingen al jaren boycotten, kunnen de doorslag geven. De hoop is dat John Kerry's kalme maturiteit voor deze groep een aantrekkelijk presidentieel karakter verbergt. Maar voor hen zouden Kerry's bedachtzaamheid en ingewikkelde antwoorden wel eens niet van deze tijd kunnen zijn. De laatste weken lijkt hij zich te realiseren dat zijn publiek niet altijd uit 99 andere senatoren bestaat.

Een goedgevulde campagnekas doet ook nog altijd wonderen. Kerry leende

zes miljoen dollar, met zijn huis als onderpand, om zijn aanvankelijk haperende campagne draaiende te houden. Het gerucht ging zelfs dat een van zijn Renoirs in de verkoop ging. Nu weten de donoren hem te vinden. De dag na zijn overwinning in Iowa stroomde vijfhonderdduizend dollar de campagnekas binnen. Zijn bankrekening is onderhand de twintig miljoen dollar ruim gepasseerd. Een aanzienlijk bedrag dat echter verbleekt bij de zwellende portemonnee van president Bush. Met tweeduizend dollar kostende dineetjes — waar dit jaar hamburgers en hotdogs op het menu staan — wordt zijn campagnekas met miljoenen tegelijk gespekt. Bush heeft zijn zinnen gezet op tweehonderd miljoen dollar. Waar hij dit ongelooflijke bedrag aan denkt te spenderen? 'Just watch me', pochte de president. Toch behoeft dit voor Kerry geen onoverkomelijke barrière te zijn. Of zoals *The Washington Times* het ooit omschreef: 'Elke keer dat Kerry met zijn vrouw het bed deelt, is een succesvolle geldinzamelingsactie.' De honderden miljoenen op haar bankrekening beschrijft Kerry vooralsnog als 'Teresa's geld'.

Als vermogend man én oorlogsheld lijkt John Kerry een van de weinige Democratische kandidaten die mogelijk in staat zijn om George W. Bush in 2005 voorgoed naar zijn geliefde Texaanse ranch te verdrijven. Tegelijkertijd worden Kerry's aristocratische voorkomen en zijn onvermogen om zich als een populist te gedragen de laatste jaren niet geassocieerd met succesvolle kandidaten voor het presidentschap. In maart wacht *Super Tuesday* waarop een derde van alle Democratische stemmen te verdelen valt. Veel Democraten zullen zich daarom de komende weken afvragen of ze het zich kunnen veroorloven om de strenge Kerry de strijd te laten aangaan met de innemende Texaan. ■

JEROEN SCHUITEN

OORLOGSHELD. Kerry krijgt een medaille voor zijn dienst in de Vietnamoorlog.